No. 300. 1832.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zaturdag den 15 December.

LATERE BERIGTEN DER COURANT,

van Vrijdag den 14 December,

behelzende de laatste *Fransche* en *Belgische* Nieuwstijdingen benevens de *Fransche Beursprijzen* van den volgenden dag.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 13den December.

Sedert eergisteren, dingsdag middag, toen de hevige fusillade aan de zijde van het fort St. Laurent aan het afnemen was, tot omtrent gisteren middag, is er weinig belangrijks in de belegering van de citadel voorgevallen. Het geschutvuur heeft echter niet opgehouden, en menigte van schoten zijn er, inzonderheid in den avond en gisteren morgen, van wederzijden uit het worpgeschut gelost, die echter aan de citadel, waar de niet bomvrije gebouwen reeds meerendeels verbrand zijn, weinig of geen nadeel konden toebrengen. Uit de belgische berigten blijkt het niet, dat de Franschen in deze laatste vier-en twintig uren iets gevorderd zijn. De lunette St. Laurent is altijd in de magt der onzen, en de Franschen schijnen er nog ver af te zijn, van de loopgraaf aan de linkerzijde der meergemelde lunet, die wordt opgegeven als tot aan den straatweg van Boom gevorderd, zoo ver te kunnen doorzetten, dat dezelve in verband met de werken aan de contregarde, ter regterzijde der lunet gelegen, zou kunnen gebragt en daarmede de gemeenschap van het fort met het kasteel afgesneden worden. Bij gebreke van daadzaken dan, doen de correspondenten van de belgische dagbladen in het fransch hoofdkwartier, het gerucht loopen, dat de genie in hare pogingen geslaagd is, om den uitstekenden hoek der lunette St. Laurent te ondermijnen, en stellen zij reeds het fransch leger voor, als in verwachting en met angstgevoel, ieder oogenblik de ontbarsting der gedachte mijn te gemoet ziende.

Men heeft in onze omstreken, gelijk wij reeds hierboven in onze eerste berigten gemeld hebben, in den namiddag van gisteren en zelfs tot heden op den middag het geschut duidelijk en zwaar gehoord. Het kan echter niet met zekerheid gezegd worden, of zulks van de zijde van Antwerpen, of veeleer, zooals door velen ondersteld wordt, van de vloot op de Schelde afkomstig is; zulks zal spoedig nader blijken. Wij laten overigens hier nog volgen, hetgeen het Antwerpsch Handelsblad, omtrent het voorgevallene van dingsdag op woensdag, heden vermeldt:

» Sedert de jongste 24 uren heeft het beleg niets bijzonder merkwaardigs opgeleverd. Het geschut- en geweervuur is ter naauwernood gehoord geworden; alleen zijn er, gedurende een gedeelte van den avond, van wederzijden een geweldige hoeveelheid bommen en houwitsers geworpen. Men heeft echter niet opgemerkt, dat er op de citadel op nieuw een gebouw is in brand geraakt; sedert vier dagen heeft men er geen spoor van brand meer bespeurd.

» De vernieling van de sluis, waarvan wij gisteren gesproken hebben, kan de grachten der citadel niet geheel droog maken; er blijft nog altijd drie of vier voet water in.

» Het fort St. Laurent, welks bemagtiging sommige dagbladen reeds zoo dikwerf verzekerd hebben, en welks val zij niet verzuimen nog dagelijks aan te kondigen, biedt nog altijd wederstand. Het gerucht dat dit fort zou afgesneden zijn, verdient niet het minste geloof: het is ongerijmd.

» Dezen morgen ten elf uren is de kanonnade wederom met kracht begonnen. Dezelve heeft gedurende anderhalf uur met vrij groote hevigheid voortgeduurd. Het gerucht verspreidt zich, dat de Franschen een nieuwen aanval op de lunette St. Laurent hebben gewaagd, doch dat dezelve geen beteren uitslag dan de vorige heeft gehad.

» Op den middag zijn twee zes-en-dertig-ponder kogels, van eene fransche batterij gelost, op het huis van den heer *Willemse* in de kloosterstraat neergekomen. Drie andere kogels waren reeds in hetzelfde huis laatstleden vrijdag doorgedrongen.

» Deze morgen werden er naauwelijks eenige zeldzame kanonschoten van de Schelde-zijde gehoord. — Men zegt, dat de hollandsche kanonneerbooten tot in den overstroomden polder zijn gevaren, ten gevolge waarvan een deel der divisie *Sebastiani* gevaar liep van tusschen twee vuren te geraken."

In de brusselsche bladen wordt voorts uit Antwerpen geschreven, dat de zoogenaamde derde paralel thans, in den nacht van dingsdag op woensdag, zou zijn daargesteld, maar dat echter de loopgraaf nog verwijd en de borstwering versterkt moesten worden. Deze paralel zou van het glacis tot den bedekten weg van het bastion No. 2. moeten uitgaan en zich verbinden met den weg of de loopgraaf, die gelijkloopig met de linkerzijde van het fort St. Laurent loopt.

— Vorst *Leopold* werd gisteren wederom te Antwerpen gewacht. — De kamer van afgevaardigden te Brussel houdt zich thans bezig met het onderzoeken van het budjet der middelen en wegen.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 11den December.

— Het ministerie, zoo het schijnt vertrouwende op de meerderheid, in de beide wetgevende kamers hetzelve ten deel gevallen, heeft heden eenen gewigtigen stap gewaagd. Door den minister van justitie is aan de kamer der pairs een ontwerp van wet voorgedragen, waarbij de bepalingen van het decreet van den 24sten December van het jaar 1811, omtrent de uitoefening der regtsmagt, gedurende den staat van beleg, welke volgens de beslissing van het hof van cassatie voor vervallen worden gehouden, door andere, doch niet minder gestrenge verordeningen zouden worden vervangen. Dit belangrijk ontwerp is hoofdzakelijk van den navolgenden inhoud:

Volgens art. 1 zoude in alle vestingen of militaire posten, wanneer deze in staat van beleg worden gesteld, de kennisneming van misdaden en misdrijven, die de veiligheid der plaats in gevaar brengen, aan de militaire regtbanken behooren. Art. 2 bepaalt, dat geene steden of gemeenten, die niet tot de vestingen of militaire posten kunnen gerekend worden te behooren, ook niet in de gevolgen van den staat van beleg daarmede gelijk kunnen gesteld worden, tenzij alleen, wanneer dezelve door vijanden of opstandelingen omringd, in staat van verdediging waren gebragt. Art. 3. Ingeval van gewapenden opstand of van onlusten, die de openbare veiligheid in eene gemeente, arrondissement of departement bedreigen, zal het gouvernement de volgende maatregelen kunnen nemen, welke echter door eene ordonnantie des konings moeten worden voorafgegaan, die derzelver aanwending gelast. Art. 5. Van het oogenblik dat deze ordonnantie is openbaar gemaakt, kan de bevelhebbende officier of een ander ambtenaar, daartoe speciaal gedelegeerd, alle personen, wier tegenwoordigheid voor de openbare veiligheid als gevaarlijk wordt beschouwd, uit de bedreigde gemeente of het arrondissement doen verwijderen. Art. 6. Dezelfde autoriteit zal het regt hebben, om alle wapenen en krijgsvoorraad te doen ophalen. Art. 7. Ten allen tijde, zelfs des nachts, kunnen de ambtenaren van politie of militaire bevelhebbers, hetzij officieren of onder-officieren, huiszoeking doen, om de beklaagden van eenige misdaad in hechtenis te nemen, papieren of andere bewijsstukken op te sporen, en wapenen of krijgsvoorraad in beslag te nemen. Art. 8. De vroegere bepalingen over dit onderwerp, en onder deze art. 103 van het decreet van 24 December 1811, worden afgeschaft.

De zittingen der beide kamers hebben, behalve dit, niets belangrijks opgeleverd.

— Volgens het dagblad *le Temps* zoude de heer *de Talleyrand* zeer bedenkelijk ongesteld zijn; zoodanig, dat zijn broeder in allerijl naar Londen is vertrokken.

— Particuliere berigten uit Berlijn ontvangen, melden, dat de generaal *Muffling* als bemiddelaar tusschen het fransche en nederlandsche hof naar hier zoude komen. Hij zoude nieuwe voorstellen overbrengen, om zoo mogelijk de ontruiming der citadel van Antwerpen, zonder verdere vijandelijkheden te bewerken.

(*Gazette de France.*)

— Het laatste rapport van den maarschalk *Gérard* van den 8sten dezer gedagteekend, houdt niet anders in, dan dat de belegeringswerken ijverig voortgezet, doch door het hevig vuur der citadel worden belemmerd.

— De geschutgieterijen van Douai en Metz hebben van het gouvernement groote bestellingen ontvangen. Binnen weinige dagen zal de levering eener ontzaggelijke massa van koper en tin worden aanbesteed.

— Degeen die tot heden het ernstigst verdacht werd gehouden, van op den 19den November een pistool op den koning te hebben gelost, zekere *Giroux*, is thans in vrijheid gesteld, zonder dat men nog vernomen heeft, dat de ware dader is ontdekt.

— Heden (11 December) waren de fondsen genoteerd: de 5 pCt. kont. 98,15; op tijd 98,20; de 3 pCt. kont. 68,05; op tijd 68,10; Nap. renten kont. 80,50; op tijd 80,75; Sp. perpet. kont. en op tijd 58⅛; Cortes niet genoteerd.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 14den December.

Gisteren avond is alhier binnengetrokken, het vierde marschbataillon uit de vesting 's Bosch, uit onderscheidene korpsen schutterijen en afdeelings-troepen zamengesteld; hetwelk heden na nachtverblijf te hebben gehouden, dezen achtend onze vesting weder verlaten, den marsch naar de zijde van Bergen-op-Zoom voortgezet.

— Op den 10den dezer des middags zijn, op korten afstand van Westkapelle, weder zeven oorlogschepen waargenomen, die bij elkander waren en zeewaarts stuurden. Een daarvan, een driemaster, voerde de engelsche vlag, en een ander, dat men voor een kotter hield, de fransche vlag. Des avonds heeft men van deze schepen vuurpijlen zien opgaan.

— Het geschutvuur van de zijde van Antwerpen of de Schelde is gisteren in den namiddag in zake onzeker, zoo mogelijk, met nog grooter hevigheid dan den vorigen dag, woensdag namid-

dag, gehoord. Hetzelve heeft genoegzaam al dien tijd zonder ophouden voortgeduurd.

— De *Staats-Courant* behelst de volgende berigten:

Regtstreeksche berigten van Zijner Majesteits vloot op de Schelde houden in, dat de schout-bij-nacht *Lewe van Aduard* in den loop van den 10den, aan een deel zijner schepen andere stellingen heeft doen innemen. Het stoomschip *Curaçao* lag toen bij het fregat *Euridice*, voor de Kruisschans. Ook de stoomboot *Hercules*, luitenant der tweede klasse *van Vloten*, bevond zich bij de *Euridice*, terwijl Z. M. korvet *de Komeet*, met eenige gaffel-kanonneerbooten van de divisie onder den luitenant ter zee der eerste klasse, *E. G. van der Plaat*, eenigzins hooger op de rivier post hadden gevat. De dikke mist had dien dag belet waarnemingen omtrent het gebeurde op de beide oevers der Schelde te doen.

In den ochtend van den 11den echter, had men van de *Komeet* bespeurd, dat de Franschen bij de Kruisschans met voorbereidende werkzaamheden tot het aanleggen eener batterij bezig waren. Die korvet had daarop, te gelijk met de gaffel-kanonneerbooten, haar vuur geopend, dit vrij lang vootgezet, daardoor de werkzaamheden bij het fort gestuit, en den vijand genoodzaakt, om achter den dijk te vlugten.

De stoomboot *Curaçao* was daarop het Willemsrak opgestoomd, tot onder het bereik der batterij van het fort de Peerl, gevolgd door de divisie kanonneerbooten onder den luitenant *van der Plaat*, en de gaffel-kanonneerboot no. 16, onder den luitenant *J. van Cats de Raet*. Daar gekomen zijnde, hebben deze schepen uit hunne dertigponders gezegde batterij zeer beschadigd, en den vijand aanmerkelijk verontrust. Het vuur der onzen werd uit de Peerl beantwoord; hebbende de Franschen van daar uit een mortier en een ander stuk van zwaar kaliber geschoten. Aan Zijner Majesteits schepen werd door dit vuur geenerlei nadeel toegebragt.

Bij den verderen togt der *Curaçao* en van de kanonneerbooten, werd ook uit het fort St. Maria met een stuk van zwaar kaliber gevuurd. Op het daartegenover liggend fort St. Philippus waren de Franschen toen met veel manschappen aan het werk tot het oprigten van een bok, zonder dat men aldaar andere werkzaamheden bespeuren kon. Bij de vergraving beneden de Peerl waren de Franschen ingelijks aan het werk, doch ook van hier werden zij door het geschut van de *Curaçao* verdreven, welk stoomschip vervolgens met de kanonneerbooten bij de vloot terugkeerde.

Intusschen was, in denzelfden ochtend van den 11den, om den vijand insgelijks van achteren te verontrusten, de kanonneerboot no. 75, luitenant der eerste klasse *J. H. Jacot*, door de doorbraak in den Schelde-dijk bij Lillo, tot op eenigen afstand van de Kruisschans gezeild. Hoewel dit schip daarbij voor eene korte poos aan den grond is geraakt, heeft het aan de Franschen op dien post veel afbreuk gedaan. Het is, zonder schade te hebben bekomen, weder vlot geworden.

Tegen zonne-ondergang hebben de oorlogs-vaartuigen, die voor Frederik Hendrik gestationeerd waren, bespeurende dat de Franschen ook aldaar aan den oever werkzaamheden hadden begonnen, hun vuur daartegen geopend, hetwelk met hevigheid moet voortgezet zijn. Te gelijk werden uit de *Medusa* eenige bommen geworpen, waarna de vijand alle werkzaamheden op dat punt schijnt gestaakt te hebben.

Uit andere berigten van de Schelde kunnen wij hier nog bijvoegen, dat de Kruisschans niet slechts van achteren door de op het overstroomde land liggende kanonneerboot beschoten is; maar dat ook te gelijker tijd uit de werken der onzen bij Lillo bommen naar dat fort zijn geworpen. In de rigting van de Kruisschans zag men eene menigte kompagnies-tenten oprigten. Ook in deze berigten wordt gezegd, dat de bommen en granaten, die de Franschen den 11den tegen *de Komeet* en de kanonneerbooten hebben gerigt, meestal bezijden die schepen gevallen zijn. Alleen zou de kanonneerboot no. 16 een schot in den boeg hebben bekomen.

— Een bijzonder berigt uit Brussel, in de *Staats-Courant* van heden vervat, voor welks juistheid dezelve echter niet kan instaan, houdt het volgende:

» Dat de maarschalk *Gérard* verklaard had, het beleg te zullen moeten opbreken, indien hij de citadel van Antwerpen niet van de stadszijde mogt aantasten; dat vorst *Leopold* daarop te Antwerpen gekomen was, de werken bezigtigd en in den aanval van de zijde van Antwerpen toegestemd had, mits de fransche regering vooraf daarover geraadpleegd wierd; dat dienvolgens zoo wel door *Leopold*, als door den maarschalk, renboden naar Parijs waren afgezonden, waarop maandag den 10den, des morgens tusschen vijf en zes ure, een renbode te Brussel was aangekomen met de toestemming der fransche regering tot den aanval van de zijde der stad. — Sedert dat oogenblik hadden de belgische gezagvoerders, bemerkende dat er vrij wat gemor en ontevredenheid over de ontwerpen te dezen aanzien, die voor de stad Antwerpen zoo verderfelijk konden worden, ontstond, openlijk zich laten verluiden, dat het toch beter was huizen en steenen, dan zoo vele menschenlevens op te offeren."

Hetzelfde berigt zegt, dat uit Parijs te Brussel bevel is gekomen, om de belgische kamers te ontbinden, opdat het ministerie *Lebeau* zich zou kunnen staande houden. Het voegt er bij, dat het steeds moeijelijker wordt, om echte berigten wegens het gebeurde voor de citadel te erlangen, daar men het stipste geheim daaromtrent in acht nam. Zoo veel was zeker, dat het aantal dooden en gekwetsten van de zijde der Franschen zeer aanmerkelijk was, en dat de soldaten, door zoo vele verliezen afgeschrikt, met wijn en brandewijn moesten aangevuurd worden, om in de loopgraven te gaan.

Ook van elders blijkt, dat de gekwetste Franschen tot naar Doornik toe vervoerd worden, en dat het aantal dergenen, die te Brussel worden binnengebragt, groot genoeg is, om aan de bewoners dier stad het gebeurde na den slag van Waterloo te herinneren.

— In een overzigt van de werkzaamheden van het beleg, in *l'Emancipation* van heden geplaatst, wordt onder andren gezegd, dat de eerste paralel, welker daarstelling zeer begunstigd was doordien het kasteel in den aanvang den arbeid niet gehinderd had, zich uitstrekt van het glacis van het fort Montebello tot tegenover den uitstekenden hoek der lunette Kiel; van deze eerste paralel liepen onderscheiden wegen zig-zags-gewijze op de lunette St. Laurent en het bastion Toledo aan, en was daar de tweede paralel, op 200 ellen afstands, geopend, zich uitbreidende over de beide linkerzijden dezer werken en de tusschen gelegen halve maan. Van toen af was het zigtbaar, dat de belegeraars den aanval op deze drie genoemde werken zouden doen en konden de belegerden op die punten al hunne krachten vereenigen. De loopgraven waren verder voortgezet naar de uitstekende punten der lunette en van het bastion; die aan de linkerzijde was ingeslagen in den bedekten weg der lunette en had, door eene bomvrij gemaakte afdaling, tot aan den rand der gracht geleid. Eindelijk had men eene soort van derde paralel willen aanleggen om den weg of de loopgraaf van de lunette St. Laurent met die van het bastion Toledo te vereenigen, daartoe den straatweg van Boom aan de regterzijde doorsnijdende. Doch hier heeft men, naar het genoegzaam uit de fransch-belgische berigten zelve blijkt, geducht het hoofd gestooten: » De belegerden - wordt er gezegd - maakten van alle middelen ter hunner beschikking gebruik. Kogels, schroot, steenen zelfs, alles werd te baat genomen, om op de arbeiders te werpen, en de Coehoorn-mortieren, die de bommen op zulken geringen afstand werpen als men maar wil, en met zulk eene juistheid, dat zij als met de hand ter plaatse hunner ontbersting geleid worden, zijn hun in deze operatie verwonderlijk van dienst geweest."

In hetzelfde verslag wordt al verder gezegd, om een schijngrond te vinden voor den tragen voortgang van het beleg, dat namelijk de artillerie niet met dezelfde voortvarendheid als de genie was werkzaam geweest. Zoo men de batterijen, te gelijk met de loopgraven, vooruit de tweede paralel had geplaatst, dan waren de verdedigingswerken der citadel reeds *vernield*, ja, dan ware er reeds *bres geschoten* en waren binnen weinig dagen tijds deze *eenvoudige* doch *zekere* operatiën ten einde gebragt! Maar dan was het ook maar een beleg van wal tegen wal geweest; en men wilde van het beleg der citadel van Antwerpen een model-beleg maken! de generaal *Haxo* was een man van vernuft en doorzetting, maar hierbij nu werd toch de krijgswetenschap al te veel, meer dan noodig was, in acht genomen! Men moest den vijand met de wapenen bestrijden, die hij zelf gebruikte, met geweer, met kanonnen, vooral met veel kanonnen! — En zulke ellendige uitvlugten moeten de Franschen ter hulp roepen, om de tegenspoeden van het beleg te verbloemen; 40 mortieren en 80 stukken geschut zijn thans nog te weinig voor hen, die de citadel in 48 uren tijds bedwingen zouden. Maar het is; - zij zeggen het - ook geen regt gemeend beleg; 't is maar een model-, een proef-beleg, om zich te oefenen, en daarom duurt het zoo lang!!

— Het *Journal d'Anvers* geeft wederom eene opgave van de Fransche batterijen, zoo als dezelve thans geplaatst zijn. Het fort Montebello, dat de eerste batterij uitmaakt is, volgens deze opgave, met zes 24 ponder stukken, 8 houwitsers en 6 mortieren bewapend; de tweede batterij, bijna aan den bedekten weg van Montebello, heeft twee 16 ponders en twee houwitsers; de derde batterij, vier 24 ponders en twee houwitsers; de vierde, drie 16 ponders en twee houwitsers; de vijfde, zes 24 ponders, twee 16 ponders en twee houwitsers; de zesde, twee 16 ponders en twee houwitsers; de zevende, twee 16 ponders, een houwitser en nog zes 24 ponders; de 8ste batterij heeft twee 16 ponders en twee houwitsers; de negende zes houwitsers; de tiende acht 24 ponders. Al deze batterijen van no. 1 tot 8 moeten de lunette St. Laurent, het bastion no. 2 (van Toledo) en de halve maan no. 2 beschieten; een gedeelte der batterij no. 7 en de batterijen no. 9 en 10 het bastion no. 3 de halve maan no. 3 en de lunette Kiel voor hunne rekening nemen.

De mortier-batterijen zijn, volgens het *Journal d'Anvers* in getal, ieder van acht of tien mortieren van tien of twaalf

middellijn, en zijn achter de eerste paralel geplaatst. Deze stukken dienen voor de eerste maal, en zouden, van den 4den dezer af, toen zij hun vuur geopend hebben, door elkander dagelijks omtrent 2000 bommen hebben geworpen.

— De geschiedenis der Londensche conferentie in het geding tusschen Holland en Belgie heeft twee partijen doen kennen, die beide, ofschoon eerst onder den schijn van bemiddelaars en later onder dien van scheidsregters opgetreden, niets dan hun eigenbelang beoogen. Deze beide partijen worden door de kabinetten der Tuilerien en van St. James voorgesteld; doch ook de volken, die deze kabinetten wederom voorstellen, bleven niet buiten het geding; meeningen werden door hen geuit, gevoelens geopenbaard, die het egoismus van beide kabinetten in het klaarste daglicht plaatsten. Die meeningen en gevoelens, door de drukpers wereldkundig gemaakt, hebben de baatzuchtige handelwijzen van gedachte kabinetten in al hare schandelijke naaktheid ten toon gesteld. Het fraaiste hierbij is – en dat wel voor het beste bewijs van de wederzijdsche schijnheiligheid der handelende partijen kan gehouden worden, – is, dat beide elkander verwijten van niet den vrede te zoeken, maar hun eigen voordeel te bejagen. Zoo verwijt de Engelsche natie hare regering, dat dezelve, met het bezigen van dwangmiddelen tegen Holland, alleen Frankrijks belang in de hand werkt, terwijl de Fransche natie op hare beurt, hare regering beschuldigd, van de inzigten van Engeland meer dan die van Frankrijk te bevorderen. Eene gemeenzame spreekwijze bezigende, zouden wij kunnen zeggen: *de pot verwijt den ketel, dat hij zwart is*, en beide gelooven wij zijn hier even zwart. – Onopgemerkt dunkt ons kan deze waarheid niet blijven, en al bestonden er geene andere bewijzen voor de overige leden der vertegenwoordigende natien, dat het regt aan Hollands zijde is, dan moest reeds elk onpartijdig beoordeelaar, voor zijne uitspraak, geen andere toelichtingen noch bewijsgronden dan deze behoeven, *om regt te laten wedervaren dien het toekomt.*

FRANKRIJK.

PARIJS, den 11den December.

Het laatst ontvangen officieel dagblad van Madrid, bevat het afschrift eens rondgaanden briefs, welke door den president van den raad van ministers, over de staatkunde van het nieuwe bestuur, aan de diplomatieke agenten van het spaansche hof is geschreven. Dit gewigtig staatstuk is volkomen geschikt, om degenen die de verandering van ministerie als eene geheele omwenteling beschouwden, van deze hunne dwaling te doen terug komen. Ten bewijze hiervan strekken de navolgende zinsneden:

» De binnen- en buitenlandsche staatkunde door den Koning aan zijne bewindslieden voorgeschreven, heeft het rijk vele voordeelen bezorgd en aan geheel Europa een volkomen vertrouwen op deszelfs beginselen ingeboezemd. Naar den wil van haren doorluchtigen echtgenoot, zal de koningin in het bestuur des lands, en in de betrekkingen met hare bondgenooten, deselfde beginselen volgen. De laatste daden van het bestuur zijn verkeerd en onverstandig uitgelegd. De koningin is ten volle overtuigd, dat het beste gouvernement voor eene natie met deszelfs aard en zeden moet overeenkomen. Spanje wil de godsdienst in eere houden, zijne vorsten in het volkomen genot hunner magt zien, zijne staatkundige onafhankelijkheid handhaven, en de oude instellingen getrouw blijven. Het geen de spaansche natie wil, wil ook het bestuur. De koningin verklaart, dat zij onverzoenlijk vijandig is, aan alle, hetzij godsdienstige, hetzij staatkundige nieuwigheden, die eene nieuwe orde van zaken zouden moeten daarstellen. Zij is evenwel genegen om in de verschillende takken van bestuur verbeteringen, door goede staatkunde en ondervinding geregtvaardigd, in te voeren.

» Dit stelsel zal de goede verstandhouding met de overige mogendheden bevestigen. Onder naauwgezette inachtneming van de voorwaarden, die de onderlinge betrekkingen der volken regelen, verlangt men slechts, dat men ook ten aanzien van Spanje de tractaten eerbiedigt. De eenige staatkundige kwestie, die het Spaansch kabinet ongerustheid heeft gegeven, en bij wier spoedige beslissing hetzelve belang heeft, is de droevige strijd, die tusschen de beide vorsten van het huis van Braganza gevoerd wordt. H. M. zal van den eenmaal ingeslagen weg niet afwijken. Zij zal de stiptste onzijdigheid in acht nemen en van haren eerbied voor de onafhankelijkheid der volken doen blijken. Van Frankrijk en Engeland ontvangt de koningin de plegtigste verzekering, dat ook deze staten de onzijdigheid, waartoe zij zich eenmaal verbonden hebben, getrouw zullen blijven.”

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 11den December.

De benoeming van den gewezen hoogleeraar *v. Rotteck*, tot burgemeester van Freiburg, wordt door het dagblad dier stad tegengesproken, en wel omdat de verkiezing nog niet heeft plaats gehad.

— Op den 1sten dezer heeft men bij eenen heftigen wind midden in de stad Zurich getracht brand te stichten. De waakzaamheid der ingezetenen schijnt echter den voortgang van het vuur te hebben gestuit.

— Uit Ancona schrijft men van den 28 november, dat een der adjudanten van den maarschalk *Soult*, de heer *Bonet*, weinige dagen te voren, met eene bijzondere zending belast, aldaar was aangekomen. In de stad heerschte de volmaakste rust, en men sprak niet meer van de aanstaande komst van meerdere troepen. Het pauselijk bataillon Zamboni, achttien honderd man sterk, was geheel te Macerata vereenigd. Het Roomsche hof heeft zich zeer te onvreden betoond over de openbaarmaking der correspondentie van den Engelschen zaakgelastigden.

— Te Berlijn wilde men den 5den dezer weten, dat de generaal *v. Müffling*, thans een der divisien van het observatie-leger kommanderende, eene andere bestemming zoude krijgen. Voorts zou de heer *v. Bulow* te Londen, door den tegenwoordigen gezant van het Pruissisch hof in Spanje, de heer *v. Liebermann*, vervangen worden; en zoude ook, indien de onderhandelingen over de Belgische zaak eenmaal tot een zeker punt gevorderd worden, het Duitsche bondgenootschap zich bij de conferentie doen vertegenwoordigen.

ENGELAND.

LONDEN, den 12den December.

Men leest in ons Avondblad het navolgende: » Wij vernemen van eene zeer achtbare zijde, dat een veldjager in allen spoed te Petersburg is aangekomen, overbrengende depeches, welke den intogt der Franschen in Belgie aankondigden. Dit berigt heeft, zegt men, eenen diepen indruk, en wel van geenen aangenamen aard, aan het hof gemaakt. Een kabinetsraad, bij welken de Keizer tegenwoordig was, is onverwijld gehouden. Men verhaalde in de aanzienlijke kringen, dat er eene krachtige taal, tot afkeuring van dien intogt, zou gebezigd worden, en dat men binnen kort eene officiele staatkundige verklaring verwachtte. Het bovenstaande nieuws was met een courrier te Berlijn aangebragt.”

Genoemd blad zegt, insgelijks van eene zeer achtingswaardige hand vernomen te hebben het antwoord van den Koning van Pruissen, nopens de aanbieding, om Venlo, benevens een gedeelte van Limburg en Luxemburg te bezetten. Z. M. zou geweigerd hebben dit, ten gevolge van eenige overeenkomst met Frankrijk en Engeland, welke het uitvloeisel was der dwangmaatregelen tegen Holland, te doen; doch zou hebben verklaard, dat na de inneming van het kasteel van Antwerpen, hij Venlo en genoemde landen zou in bezit nemen *voor eigene rekening*, tot hij en de Koning van Holland zullen hebben toegestemd in de punten, welke hij (de Koning van Pruissen) noodig mogt achten voor de belangen van zijne Rijnprovincien ten opzigte van de vaart op de Schelde. Na het sluiten van zoodanig eene overeenkomst, zou de Koning van Pruissen zonder uitstel Venlo en de gedeelten van Limburg en Luxemburg aan Holland overgeven; zonder eenig acht te slaan op de onderhandelingen van Frankrijk en Engeland.

— Het Britsche smaldeel onder sir *Pulteney Malcolm* ligt nog altijd te Duins.

— De moedige verdediging van het kasteel van Antwerpen, heeft hier eenen diepen indruk gemaakt. Het ministerieel dagblad, de *Times*, is er over verbitterd, en zegt, dat de maarschalk *Gerard* alles moet aanwenden, wat in zijn vermogen is, om zijn oogmerk te bereiken, al mogt dit ook de stad Antwerpen kosten. De meer gematigde *Courrier* klaagt er zeer over, dat de groote Mogendheden van Europa, die zulks vermogten, deze treurige gebeurtenis niet bij tijds hebben voorkomen.

— Prins *Talleyrand* heeft gisteren eene zamenkomst met lord *Palmerston* gehad, en dien eigen avond depeches aan zijne regering afgezonden.

De gecons. stonden heden 83⅝ à 83¾; Nederlandsche werkel. schuld 40⅝ à 40⅞.

LETTERKUNDIG BERIGT.

Kunstreis door Frankrijk, Zwitserland, Italie en Engeland van HENDRIK WILLEM CRAMER. Uitgegeven door A. CRAMER, te Amsterdam 1832. 1ste Deel.

Te midden der staatkundige gebeurtenissen, die dagelijks meest de algemeene belangstelling boeijen, is het ons eene aangename verpoozing, wanneer wij, om aan den titel van ons dagblad getrouw te blijven, nu en dan de aandacht op vreedzamer onderwerp kunnen vestigen. Het is uit dien hoofde, dat wij het reisverhaal, dat onlangs onder dezen veel beloovenden titel in het licht verscheen, dadelijk na de uitgave ter hand namen en ons gereed maakten, daarvan een kort verslag te geven; wij voldoen heden aan die verpligting, die tot nu toe door plaatsgebrek onvervuld is gebleven. De verdienstelijke vervaardiger, wiens wedervaren ons hier wordt medegedeeld, behaalde, nu iets meer dan een jaar geleden, in den wedstrijd, die te Amsterdam voor beoefenaren der schilderkunst in het historiele vak, geopend werd, den grooten prijs, verkreeg langs dien weg het voorregt om gedurende vier jaren, op 's lands kosten, ook buiten 's lands zijne oefeningen voort te zetten, begaf zich weldra met dit prijselijk doel op weg en zond de aanteekeningen die hij, op den togt naar Parijs en van daar over Zwitserland naar het Noorderdeel van Italie, als ruwe bouwstoffen, opzamelde, aan zijnen vader, waarschijnlijk met het oogmerk, dat deze daarvan zoodanig gebruik zoude maken, als hij, als letterkundige met den inhoud, en als uitgever met zijn belangen, over-

eenkomstig mogt oordeelen. Wij gevoelen zeer levendig, dat de onderlijke [illegible]heid, vooral ten aanzien van eenen veelbelovenden zoon, niet geheel zonder invloed op dit oordeel konde zijn, doch hoezeer deze bedenking ons van menige aanmerking moge terug houden, dient er echter alhier een woord voor af te gaan, over de wijze, waarop de uitgevers aan dit onbepaald vertrouwen heeft beantwoord. Zijne veeljarige letteranheid gaf ons het regt, om in een werk, dat hij onder den titel van *Kunstreis*, in het licht deed verschijnen, een inderdaad leerzaam verhaal te verwachten van de geheele onderwinding, die door den kunstenaar op zijne hoefenings-reis was opgedaan, zoodanig, dat dit verhaal voor den beschaafden lezer belangrijk, maar inzonderheid voor den medekunstenaar, wien welligt de toegang tot alle buitenlandsche schatten ontzegd werd, tot wezenlijk nut konde zijn.

Met dit denkbeeld het boek ter hand genomen hebbende, moeten wij openhartig verklaren, hetzelve na de lezing niet geheel voldaan ter zijde te hebben gelegd. De inhoud levert in 't algemeen eene onderhoudende lectuur; de aanteekeningen van den kunstkenner worden afgewisseld door een vrij levendig verslag van al wat een reiziger opmerkingswaardig voorkomt, maar het een en ander is oppervlakkig, althans verre verwijderd van aan de zoo even vermelde vereischten te voldoen. Den schrijver zullen wij dit niet wijten, omdat het nagenoeg ondoenlijk is, te midden van alle de beweging en verstrooijing, waarin men, op reis zijnde, verkeert, een wezenlijk doordacht werk te leveren, en omdat bovendien de aanteekeningen, die alzoo ter vlugt werden nedergeschreven, hetzij slechts ten doel hebben om tot eigen herinnering te strekken, hetzij meestal later worden aangevuld; de uitgever daarentegen had behooren te weten, dat hij door zulk een onvolmaakt geheel aan zijne landgenooten onder eenen meer belovenden titel voor te leggen, den oorspronkelijken schrijver van oppervlakkigheid in verdenking bragt. Dergelijke en niet minder gegronde aanmerkingen zouden er te maken zijn, op de ruime plaats ingenomen door eenvoudige verhalen, en door de niet altijd even belangrijke ontmoetingen van den reiziger; beide worden voorzeker in het dagboek door vrienden en betrekkingen gretig gelezen, maar mogen in eene *kunstreis* [illegible] tot koops vermeld worden. Het bestek veroorlooft ons niet dit door voorbeelden aan te wijzen, en wij willen ook liever deze bedenkingen, die meestal slechts den vorm betreffen, thans door eene even opregte aanprijzing van den inhoud, indien men dezelve slechts als aanteekeningen van eenen reiziger beschouwt, vergoeden. Als zoodanig hebben wij het werk met genoegen, met graagte doorloopen. Hij die het geluk had de tallooze gedenkstukken van kunst, die Frankrijks hoofdstad vereenigt, met eigen oogen te zien, zal zich dezelve levendig herinneren. Wanneer het oordeel over die stukken, en in 't algemeen de onderwerpen van kunstkennis wat vlugtig schijnen behandeld te zijn, dan blijkt het tevens, dat zulks grootendeels aan het vooroordeel, den meeste kunstenaars eigen, dat zij Italie als hun gemeen vaderland, en deszelfs voortbrengselen als uitsluitend hunner aandacht waardig zijnde, beschouwen, te wijten is, en mogen wij dus billijk verwachten, dat dit gebrek, indien het zoo in een dagboek mag genoemd worden, in de volgende deelen, waar de togt ons door dit bevoorregt land zal henen leiden, door den reiziger zal vermeden worden. Wij zouden voorts onregt doen, indien wij niet met bijzonderen lof de aanteekeningen vermeldden, die gedurende een kort verblijf in Zwitserland werden ter nedergesteld. De schrijver heeft aldaar vooral de [illegible], dat zijn geene ongewone vatbaar was, voor de hooge gewaarwordingen, die alleen door trotsche natuurtooneelen worden opgewekt, en die den kunstenaar later zoo dikwerf te pas komen; het ongunstig jaargetijde heeft hem in dit merkwaardig land niet teruggehouden, maar veeleer de gelegenheid gegeven, om de natuur in hare vele en nagenoeg ongekende grootheid te zien.

Wanneer wij dan nu alles zamen vatten, dan wenschen wij onze landgenooten geluk, met dit voortbrengsel van eigen grond, dat hun aangenamer en leerzamer tijdkorting zal geven, dan zoo vele andere uitheemsche [illegible], die thans overal bodem worden overgeplant. Indien onze wenschen den reiziger onder de oogen konden komen, zouden wij hem volharding op den ingeslagen weg, alleen met eenigen meerderen ernst gepaard, aanprijzen.

De uitgever eindelijk houde het ons ten goede, dat hij, naar onze meening, zijne lezers eenen grooteren dienst had gedaan, indien hij minder voorbarig dat dagboek had openbaar gemaakt, nadat de oorspronkelijke schrijver, in het ouderlijk verblijf teruggekeerd, daaraan de zoo gewenschte uitbreiding had kunnen geven; — echter zijn wij hem dank verschuldigd, dat hij voor de uitvoering, zoo van letter en papier, als van de beide gravures, de meest mogelijke zorg heeft gedragen.

HOOFDBESTUURDERS en COMMISSARISSEN der onderlinge Maatschappij onder de zinspreuk: *Het Heil der Vrouwen*, verwittigen door deze al de Leden dier Maatschappij, dat in de laatst gehouden Algemeene Vergadering op den 16den October 1832 eenparig is besloten, om (met ter zijde stelling van de slotbepalingen, voorkomende in de circulaire van den 15 September bevorens, no. 4951), op nieuw aan *al de Leden*, zonder uitzondering, die in opgemelde Vergadering *niet persoonlijk tegenwoordig zijn geweest*, gelegenheid te geven, van zich *schriftelijk en stellig* te verklaren omtrent de bepaalde punten, welke in die Vergadering zijn behandeld;

Dat ten dien einde aan al de Leden eene circulaire is afgezonden geworden, inhoudende die punten, met de verdere besluiten, in dezelfde Vergadering genomen; en op welke afgezondene circulaire Hoofdbestuurders en Commissarissen de opmerkzaamheid der Leden, ook bij deze openbare aankondiging, wel expresselijk hebben te vestigen.

Hoofdbestuurders en Commissarissen voornoemd, noodigen bij deze alle belanghebbenden dan ook ten overvloede uit, (inzonderheid de zoodanigen, welke de instandhouding dezer Maatschappij ter harte gaat), om, ingevolge het uitgedrukte verlangen in voornoemde circulaire zoo spoedig doenlijk, immers binnen den ruim gestelden termijn van *voor* of uiterlijk *op* den *eersten* Februarij 1833, die geene verlenging toelaat, hunne vereischte *schriftelijke* en *stellige* verklaringen aan het Hoofdbestuur te *Leeuwarden* te willen doen toekomen, zullende, ten aanzien der niet, of niet tijdig genoeg ingekomene verklaringen, gehandeld moeten worden overeenkomstig de besluiten, in meergenoemde Vergadering genomen.

De zoodanigen, welke, op meer afgelegene plaatsen woonachtig, of uit andere oorzaken, voornoemde circulaire niet binnen *six* en *eene maand* mogten hebben ontvangen, dezen na verloop van dien tijd, zich aan het Hoofdbestuur *te Leeuwarden* deswege regtstreeks vervoegen.

Leeuwarden, den 10 December 1832.

J. EEKMA,
President,
R. H. HUIJSER,
Secretaris-Boekhouder.

UIT DE HAND TE KOOP.

Een HUISORGEL, in zeer goeden staat, en bijzonder geschikt voor de dienst in een klein Kerkgebouw; verder eenige ORGELMAKERS-GEREEDSCHAPPEN, alsmede een keurig werk, getiteld: DE ORGELMAKER, 3 deelen, 8° met uitslaande platen.

Te bevragen bij den ondergeteekenden te *Breda*, Brieven franco.

J. L. MOERMAN.

Een Koopman in Paarden is alhier gearriveerd, met VIJF schoone gedresseerde MECKLENBURGSCHE RIJPAARDEN, oud tusschen de vijf en zes jaren. Dezelve zijn te bezigtigen bij VAN OORDT buiten de Boschpoort, op den Oosterhoutschen weg.

*** Magazijn van alle soorten van best Engelsch AARDEWERK, GLASWERK en LAMP-PITTEN, bij H. J. ZELDENRUST, op het Hinthamereinde n°. 115, bij het Nieuwe Kanaal te *'s Hertogenbosch*.

*** Tegen Mei 1833 is te Huur, te *Waalwijk*, een HUIS met 6 Beneden Kamers, waaronder 4 behangen, twee Keukens met twee Pompen, 2 Boven Kamers en Provisie-kamer, ACHTERHUIS met STALLING, SCHUUR, TUIN en BOOMGAARD in het beste van *Waalwijk*. Te bevragen bij A. BROESHARD, Mr. Timmerman aldaar.

SCHOUWBURG TE BREDA.

MET HOOGE TOESTEMMING.

Groote troep KOORDDANSERS en PANTOMIMESPELERS, onder Directie van NIEMECZEK.

Op Zaterdag den 15den December 1832. DE DUIVELSMOLEN of *het Feest der Wascherouwen*, groote en vrolijke Pantomime in 2 afdeelingen versierd met decoratien, enz. Gevolgd door ACROBATISCHE EXERCITIEN, door het geheele Gezelschap, en den Directeur *Niemeczek*. DE DRIE RIDDERS, in nieuw ridderlijk Costuum, dans op drie koorden. Het spectakel zal beginnen met DE TOOVERKUNST VAN ARLEQUIN of *de Standvastigheid der Verliefden*. Vrolijk Tooverbalet in eene afdeeling.

Aanvang ten *zes* ure precies.

1ste Rang 99 Cents, 2de Rang 70 Cents, 3de Rang 40 Cents.

De Plaatsen kunnen op den Speeldag besproken worden, van 's morgens 10 tot 4 uren, mits betalende 10 Cents Extra voor iedere plaats.

Heeren Militairen, mits in uniform, betalen half geld.

Koers van de Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, 13 December 1832.

NEDERLANDEN,	Werkelijke schuld, 2½ pCt.	ƒ 39[illegible] à 40[illegible]	39[illegible]
	Uitgestelde schuld.	[illegible]	
	Kansbiljetten.	[illegible] à 15	[illegible]
	Amortisatie Syndicaat, 4½ pCt.	65[illegible] à 66[illegible]	66[illegible]
	Idem idem., 3½ pCt.	53 à [illegible]	
	Oorlogs-lasten 1830 à 5 pCt.	89[illegible] à 90[illegible]	90[illegible]
	Vrijw. geld. 1831 à 6 pCt.	96 à 96[illegible]	96[illegible]
	Nieuwe idem. 1832 à 5 pCt.	74[illegible] à 75[illegible]	74[illegible]
	Schatkistbiljetten, 6 pCt.	99[illegible] à 100	99[illegible]
	Handel-Maatschappij, 4½ pCt.	81[illegible] à 81[illegible]	81[illegible]
FRANKRIJK,	inschr. op 't Grootboek 3 pCt.	69 à 69[illegible]	69[illegible]
RUSLAND,	Bij *Hope en Comp.*, 5 pCt.	9[illegible] à 92[illegible]	92
	Bij dezelfde 18[illegible], 5 pCt.	93 à 93[illegible]	
SPANJE,	Certific. [illegible] 5 pCt.	49[illegible] à 50[illegible]	50[illegible]
	Dezelfde 3 pCt.	[illegible]	[illegible]
	Uitgestelde schuld.		

Te BREDA, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.